

Nyhedsbrev for modelkommuneforsøget Børnekultur i kommunen. Nr. 5/09

Ungekultur - hvad er det?

I en efterhånden halvgammel reklame for TDC svarer en lettere desillusioneret mand på spørgsmålet om, hvad de unge vil: "De vil ikke betale en skid". Jeg vil lade det være usagt, om det stadig er en sandhed, men reklamen fik mig til at tænke på de udfordringer, der ligger i at forstå, ane eller fornemme, hvad de unge vil - også på det kulturelle område.

Børnekulturens Netværk har påbegyndt et projektmodningsforløb, der varer i 9 måneder, og som har til hensigt at få et overblik over de forskellige tilbud til unge, staten og kommunerne har. Vi ved, der sker en masse spændende ting rundt om i landet, vi ved, der bliver afprøvet modeller og metoder i forhold til ungeinddragelse, brugerdreven innovation, ungdomshuse, street-miljøer, autonome kunstmiljøer osv. Med afsæt i dette vil vi gerne skabe og formidle et overblik over tilbud i dag og gå i dialog med unge, kommuner, kulturinstitutioner, foreninger og interesseorganisationer. Hensigten er i sidste ende at få skabt politisk opbakning til, at Børnekulturens Netværk for fremtiden skal udvide sin målgruppe til at rumme til 14-20-årige.

På konferencen "Kultur til Tweens og Teens", som Netværket afholdt i samarbejde med Gentofte Kommune d. 13. januar 2009 i forbindelse med børnekulturkonsulenternes årsmøde, blev vi præsenteret for en lang række spændende oplæg med fokus på især de store børn og unge (12 år og opefter). Den overordnede melding fra mange af oplægsholderne var nødvendige-

den af *tilgængelighed*, når det handler om tilbud til unge. Og så dialog og lydhørhed for de unges ønsker, drømme, ambitioner og behov. Derudover var budskabet, at vi ikke altid skal regne med, at vi kender de unge og deres vaner, for det kan lige så godt vise sig at være myter, mere end det er sandhed. Dog kan man være ret sikker på, at Generation Netværk, som en af oplægsholderne, Morten Bay, kalder vores målgruppe, holder netværket tændt hele tiden, de er platformligeglade, de er altid på vej, og de bruger nemme og – igen – tilgængelige medier i modsætning til avancerede medier. De er også del af mange netværk og fællesskaber på samme tid, og de interesserer sig for *hubs*, for her er der mulighed for at dele! Læs mere fra konferencen på vores hjemmeside www.boernekultur.dk

At arbejde med unge i en kulturel kontekst stiller nye krav til os som kulturformidlere. Vi kan godt tænke tanken om kultur for, med og af, som vi har gjort det i mange år med børnene, men tilgangen, formidlingen, dialogen og produkterne skal være nogle andre. Vi glæder os over at være begyndt en projektmodningsfase sammen med vores nyansatte ungekonsulent Jesper Troelstrup, og vi beder om jeres input, erfaringer, gode som dårlige, med de 14-20-årige.

Kontakt os, og så vil vi arbejde for, at den gruppe også varetages i kulturministerielt regi.

Rikke Lund Heinsen

INDHOLD

Ungekultur - hvad er det?	1
"Jeg har set en rigtig dronning". Modelforsøg i Guldborgsund Kommune	2
Nyt fra evaluatør	3
Videndelings- og formidlingskonference - afslutning af modelkommuneforsøget	3
Modelforsøg i Herlev Kommune	4
Besøg i Høje-Taastrup Kommune	5
Kort nyt og inspiration	5

Redaktion
Konsulent Rikke Lund Heinsen
rlh@boernekultur.dk

Webredaktør Signe Thomsen
sth@boernekultur.dk

Børnekulturens Netværk
H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København V
Tlf. 33 73 33 70

Læs mere om modelkommuneforsøget på www.boernekultur.dk

”Jeg har set en rigtig dronning!”

Guldborgsund Kommune giver børnehavebørnene kongelige oplevelser på tværs af kulturinstitutionerne.

Af Helle Bertram, kommunikationskonsulent tilknyttet Sund Sans og Trine Nørgaard, projektleder Sund Sans

20 børn fra blå stue i Nysted børnehave står rundt om et bord med forklæder på, mens hænderne ælter et ubestemmeligt klister i blå og lyserødt. Foran dem ligger en stor plade, hvor der snart skal opføres et slot af genbrugsmaterialer – gammel julepynt, perler, kartoner og ... klister. Børnene snakker ivrigt sammen, imens der æltes.

”Jeg har set en rigtig dronning,” siger en pige med brune øjne og lyst hår. ”Hun hed Sophie, og hun havde en ven, der kunne spille musik”. Pigen hedder Diana og er selv lidt af en prinsesse. Og det har hun fået lov til at leve ud rigtigt mange gange det sidste halve år. For hendes børnehave er blevet kulturbørnehave i Guldborgsund Kommune, og temaet for al den kultur, som de gratis kan få i løbet af 2008-2009, er ”slotte”.

Slot!? I Nykøbing Falster!?

Temaet er ikke helt tilfældigt. I gamle dage lå et slot, der mageligt kunne måle sig med både Frederiksborg og Kronborg. Det lå lige midt i byen og ned til Guldborgsund. Sikke en attraktion, det kunne have været, hvis ikke det havde været for en grådig købmand i 1700-tallet, der rev det ned og solgte det som bygningsmateriale! Bygningsværket er derfor i dag fordelt over hele Lolland-Falster, og man siger, at der på mangel herregård sidder døre, vinduer, håndtag og meget mere fra det heden-gangne Nykøbing Slot.

Da kulturafdelingen i Guldborgsund Kommune gik i gang med projektet Sund Sans, der giver børn fra 21 af kommunens 39 børnehaver mulighed for at opleve kultur på tværs af de kommunale kulturinstitutioner, ja så var det oplagt at bruge slottet som et fælles tema. Projektet blev skudt i gang med en kulturstafet d. 15. september 2008

med velkomst ved ”Fars Hat” – den lille ruin af slottets gamle fangetårn, der er det eneste synlige bevis på, at slottet skam har været der.

2-3 pædagoger fra hver af de 21 børnehaver deltog i stafetten, hvor de blev vist rundt på bl.a. Museum Lolland-Falster, der viste en flot model af det gamle slot; på Kulturmejeriet var det blå og lyserøde klisterstads også fremme til inspiration for de erfarne pædagoghænder; biblioteket fortalte historier i det flotte fortællertelt; og Masken viste prøver på stykket om Dronnings Sophie og hendes gøgler Jep.

Alt sammen gav appetit på mere – både for børnehaverne og for alle de kulturinstitutioner, som i mange måneder forud havde lagt kræfter i at skabe noget helt unikt til fællesprojektet Sund Sans.

Udfordringer i kulturarbejde på tværs

Projektet blev skudt i gang allerede i slutningen af 2007 med en undersøgelse af, hvad børnehaverne efterspørger af kulturtilbud. 8 institutioner blev interviewet og deres ideer skrevet ned i et idékatalog. Herefter blev de største kommunale børnekulturaktører: Guldborgsund Bibliotekerne, Egnsteatret Masken, Guldborgsund Musikskole, Kulturmejeriet og Museum Lolland-Falster, inviteret til en idécafé.

Her blev der givet grønt lyst til, at aktørerne gerne ville deltage i projektet, og gruppen mødtes jævnligt gennem det følgende halve år frem til lanceringen.

Forberedelserne - og udfordringerne! - gik ikke så meget på at finde på et tema. Eller at udvikle kulturtilbud. Alt det var kulturinstitutionerne allerede mestre i. Det svære var at finde sammen hen over de vante forståelser af kultur og formidling. Og at lave noget sammen med andre, der muligvis gjorde tingene på en lidt anden måde. Det tager tid at give slip på egeninteressen for den lille kulturinstitution og se tingene i et samlet perspektiv.

Det er muligvis ikke den mest effektive måde at udvikle kulturtilbud på. Men det var jo kernen i projektet og helt essentielt, at kulturinstitutionerne udviklede noget sammen. Så det SKULLE prøves, for at de erfaringer, Guldborgsund kommune gør sig, kan komme andre kommuner til gavn og forhåbentligt blive et eksempel på, at det KAN lykkes.

Og det gjorde det! Men da projektet var ved at finde sin form frem mod sommeren 2008 og skulle lanceres over for børnehaverne, kom en pædagogstrejke på tværs, og hele det pædagogiske landskab blev lagt øde på ubestemt tid. Lanceringen af projektet blev udskudt til efter sommerferien med efterfølgende besvær med at få tilmeldinger fra børnehaverne, som havde glemt alt om Sund Sans i sommerheden. Men da jagten på tilmeldingerne gik ind via telefon, gik det stærkt, og 21 institutioner tilmeldte sig, selv om der reelt kun var plads til 20.

Masser af Sund Sans i sigte

Og for nu at slutte, hvor vi begyndte, med Diana fra blå stue i Nysted børnehave. Ja, så har hun siden lanceringen af Sund Sans oplevet slotte på alle tænkelige måder. Hun har mødt Dronning Sophie og hendes gøgler Jep i en tro kulisser fra Nykøbing Slot bygget op

(Fortsættes på side 3)

på Masken, hvor både handling, musik og dans er udviklet af Masken i samarbejde med Musikskolen.

Hun har hørt historier fra det gamle Nykøbing Slot, set de gamle kilder fra slottets tid på Museum Lolland-Falster; hun har bygget sit eget slot i genbrugsmaterialer og leget i et genbrugsslot, som tager pusten fra selv en rigtig prinsesse. Og snart skal hun på besøg i et fortællertelt, hvor biblioteket er rykket ud til hendes nærområde og inviterer børnene indenfor til historier om slotte.

Og så er der alt det, som de voksne i hendes børnehave har fundet på at lave indimellem inspireret af Sund Sans – teaterforestillinger, prinsessefest, riderturneringer, tornerosesange og meget mere. Ja, det er skam ganske vist...

Vil du vide mere om Sund Sans?

Spørgsmål om projektet kan rettes til kulturkonsulent og projektleder Trine Nørgaard, tlf. 54 73 15 24, e-mail: tmfn@guldborgsund.dk.

Nyt fra evaluuator

Tiden nærmer sig for den anden og sidste omgang læringscirkler, som denne gang er forbeholdt modelkommunerne. Som tidligere angivet ligger læringscirklerne i uge 13 – den 25. og 26. marts 2009. Det foregår ligesom sidst på H.C. Andersens Boulevard 2 i København.

Processen er i denne omgang tilrettelagt således, at vi kører én læringscirkel à syv kommuner pr. dag. Det betyder også, at vi ikke som sidst opdeler læringscirklerne i de tre temaer. Det skyldes to ting. For det første er evaluators opgave flersidet denne gang. Sideløbende med læringscirklerne vil vi interviewe projektledelsen fra de enkelte kommuneprojekter.

Rent logistisk er der derfor en udfordring i at få enderne til at nå sammen

på dagen. Vi har besluttet, at vi foretager to interviews før læringscirkelns start, tre undervejs, hvor tre kommuner på skift forlader læringscirklen, samt to interviews efter læringscirklen. Hvert interview vil vare ca. 60 minutter.

For det andet vurderer vi, at processen nu er nået et punkt, hvor der primært er tale om nogle principielle og sammenlignelige vilkår for kommunernes projekter. Vurderingen sker både på baggrund af læringscirklerne i maj 2008, hvor vi allerede så denne tendens, samt vores erfaring med projekterne helt generelt. Vi er overbeviste om, at der på nuværende stadie er god diskussion og læring at hente i sparring på tværs af temafokus.

Vi minder om, at vi helst ser de samme 3-4 nøglepersoner fra hver kommune,

som også deltog i læringscirklerne sidst. Det gør vi både for at kvalificere læringscirklerne og interviews.

Derudover kan vi fortælle, at Pluss Leadership er involveret i flere børne-/unge kulturprojekter. For det første har Kunstrådet bedt os om at facilitere rådets strategiudvikling vedr. børn, unge og kunst. En egentlig strategi foreligger formodentlig i løbet af foråret. Herudover er vi blevet procesevaluator på endnu et børnekulturprojekt, nemlig "Børnekulturpiloter i Urbanplanen". Projektet har modtaget 2 mio. kr. fra Norda-fonden og løber frem til april 2010.

På gensyn til marts!

Venlig hilsen

Lene, Anne Sophie og Bettina,
Pluss Leadership

Videndelings- og formidlingskonference

21. september 2009 - afslutning af modelkommuneforsøget

Mandag d. 21. september 2009 inviterer Børnekulturens Netværk til videndelings- og formidlingskonference på Hindsgavl Slot ved Middelfart i forbindelse med afrunding af modelkommuneforsøget.

Sæt allerede nu kryds i kalenderen. Vi sender mere information ud i løbet af foråret.

Kulturministeren er inviteret og har sagt ja til at åbne konferencen. Dagen byder på videndeling af og eksempler på en række af de modeller og metoder, som

de 14 modelkommuner har udviklet og afprøvet i løbet af det to-årige forsøg. Vi inviterer alle landets kommuner og relevante børnekulturelle aktører.

Vores eksterne evaluatore Pluss Leadership udgiver deres evalueringsrapport om modelkommuneforsøget, og vi vil sammen sætte spot på de temaer og fokuspunkter, som har vist sig rundt omkring i modelprojekterne.

Vi vil også tage hul på en drøftelse om mulige modelforsøg i fremtiden med afsæt i et fortsat samarbejde og en

stærket dialog mellem Børnekulturens Netværk og landets kommuner om det børnekulturelle område.

Vi glæder os til dagen og til at se jer alle til slutkonferencen!

Vil du vide mere om konferencen?

Kontakt :
Konsulent Rikke Lund Heinsen
tlf. 33 73 33 70
e-mail rlh@boernekultur.dk

Modelforsøg i Herlev Kommune

Af Lene Holstein, udviklingskonsulent i Herlev Kommune

Herlev Kommune gennemfører sit modelforsøg med et tilskud på 250.000 kr. fra Børnekulturens Netværk.

Da forløbet endnu ikke er færdigt og slutevalueret, er denne artikel en slags beskrivelse af, hvad vi indtil nu har set og erfaret.

Herlev Kommune ser børnekultur som et vigtigt område i arbejdet med at være en god bosætningskommune, og at være en god familie- og børnekommune. Børnenes egne musiske og kreative evner skal have mulighed for at folde sig ud, og gode oplevelser med kulturlivet tidligt i livet skal danne grundlag for glæde og livslyst senere i tilværelsen.

Kulturinstitutionerne i Herlev spiller en stor rolle i børns og familiers liv. Der er bred politisk opbakning og bevågenhed omkring betydningen for børnenes videre liv ved at lade dem møde kunst og kultur.

En vigtig side i mødet med kultur er den kunstneriske kvalitet i udbuddet af børnekultur.

Vi ønsker, at vores børn og pædagoger skal møde professionelle kunstnere, der er "ekvilibrister" i deres fag med et enormt kunstnerisk/fagligt overskud i deres formidling. Kunstneren er ikke pædagogisk orienteret i tilrettelæggelsen af den kunstneriske skabelsesproces. Derfor lader vi i modelkommuneprojektet kunstner og pædagog arbejde sammen med og om børnene.

Helt overordnet har kommunen den vision, at alle børn og unge skal ind i

deres voksenliv med en solid kulturel ballast. Det betyder, at der tænkes i at lade børn og unge komme med kulturel læring til et voksenliv med kreativ kunnen. Det er intentionen gradvist at få indarbejdet en kulturel læreplan på børne- og ungeområdet i Herlev Kommune.

Modelkommuneprojektet indgår således i en større sammenhæng i kommunens arbejde med børne- og ungekultur. Projektet gennemføres ved forløb på 15 timer i alle dagtilbud, hvor kunstner og pædagog arbejder sammen med børnene. Der er fem timers sparring mellem kunstner og pædagog og i tilknytning hertil en kulturel oplevelse for alle børn i 3-6-års-alderen. Projektet skal efter denne del danne baggrund for udvikling af et oplevelseskatalog til fremtidig brug i børneinstitutionerne.

Børn og pædagoger har mødt kunstnere i fire forskellige forløb: billedkunst, fortælling, scenekunst, musik.

De til forløbet knyttede oplevelser har været en succes. Forud for danseforløbet fik børnene en forestilling at se, hvor deres kunstner medvirkede. Det betød, at de var helt klar over, hvilken type dans de skulle arbejde med. Ved besøget på Glyptoteket efter billedkunstforløbet, var børnene virkelig motiverede for at høre om skulpturer og malerier. Og det er en god oplevelse for børnene at møde "deres kunstner", når han/hun udfører den professionelle kunst.

I projektforsøget har vi valgt fokusfeltene: Uddannelse på job og kunst og kulturs betydning for barnets kontakt med den voksne og dermed for barnets udvikling.

De indikatorer, vi har valgt at se på, er, hvorvidt pædagogens uddannelse på job fører til en læring, der kan anvendes, når kunstneren har forladt projektet – altså hvad kan pædagogen rent faktisk bagefter? Bliver pædagogen motiveret for og dygtig til at integrere kunst og kultur i arbejdet? Og hvordan påvirker dette projekt arbejdet med læreplaner? Hvordan vil det enkelte dagtilbud udnytte den mulighed, der ligger i at have en-to pædagoger som ressourcer på området?

Denne del følger vi op på dels på evalueringsskemaer, ved interviews, dels i høj grad ved at følge og diskutere den pædagogiske praksis på tilsyns- og udviklingsbesøg i dagtilbud. Projektet er jo tæt knyttet til temaerne i de pædagogiske læreplaner – kulturelle udtryksformer og værdier samt krop og bevægelse. Men tidligt i processen har vi observeret temaerne sociale kompetencer og personlige kompetencer sat i spil.

Endvidere har vi fundet det betydningsfuldt at se på barnets udvikling i forbindelse med arbejdet med kunst og kultur. Hvilke udtryk giver børnene for, hvad dette betyder for dem? Også pædagogernes observationer er i denne forbindelse væsentlige.

Børnenes og pædagogernes læring

Hele artiklen findes på www.boernekultur.dk.

Her kan du læse mere om, hvordan kunstnerne arbejder specifikt med små børns tilgang til fortælling, musik, billedkunst og scenekunst, og hvordan det bliver væsentlige elementer i udviklingen af børnenes kreativitet, sprog og motorik.

Du kan desuden læse om pædagogernes aktive deltagelse i forløbet og de læringspotentialer, forløbet med kunstnerne har givet dem indtil videre.

Vil du vide mere?

Kontakt udviklingskonsulent Lene Holstein, tlf. 44 52 55 18, e-mail: bkfudvkons@herlev.dk

Besøg i Høje-Taastrup Kommune

Af Rikke Lund Heinsen, BKN

"Alle børn har en kulturarv" er modelforsøget i Høje-Taastrup Kommune. Projektet udvikler og udfolder sig digitalt på en portal, som lanceres den 24. marts 2009.

Sammen med Kroppedal Museum udvikles det digitale værktøj af 6.-9.-klasser rundt om i kommunen, og den 27. januar fik jeg lov til at se med på processen hos en 6.-klasse på Selsmarksskolen.

Fra museet var Lene og Rob med til at sætte gang i børnenes arbejde med mad og legetøj, nu og i gamle dage. For et 12-årig er 80'erne også "gamle dage", og der blev ved hjælp af en masse billeder fra museets arkiv snakket om, hvordan deres nærområde havde set ud før i tiden: Bare marker og natur i gamle dage, store virksomheder som Toys'r'Us, Ikea, Kohberg og

McDonald's i nutiden.

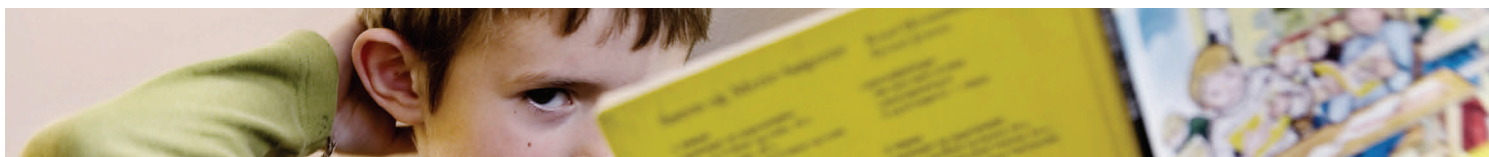
Andre klasser har arbejdet med krig, fred, handel, produktion, landsby og metropol, og kulturhistorien bliver gjort levende og nærværende for børnene ved, at de forholder sig til, hvordan noget var engang, og hvordan det er nu i deres by. En madgruppe havde lavet højt belagt smørrebrød som eksempel på, hvordan vi bruger rugbrødet i Danmark, og de havde været på virksomhedsbesøg på Kohberg-fabrikken.

Illustrationer og billeder gav den 6. klasse, jeg besøgte, mulighed for at associere og fortælle om f.eks. deres legetøjsvaner. Ved at sætte fortidens og nutidens billeder sammen på portalen bliver det en måde at fortælle historier på, som også tilgodeser de elever, som har vanskeligt ved at producere lange tekster og analyser. Det digitale værktøj giver også mulighed for at for-

tælle sin kulturhistorie på mange niveauer, og det er en del af det modelskabende i projektet.

Museet bliver mennesker af kød og blod for børnene. Lene og Rob bliver dem med alle billederne og historierne fra gamle dage, som man kan spørge, tale med, gå ned til og være i dialog med. Og lærerne får mulighed for at skabe et andet læringsrum med børnene, hvilket ikke mindst er interessant på en heldagsskole som Selsmarksskolen.

Alle de klasser, der er involveret, lægger deres historier og illustrationer på portalen, og tilsammen danner alt materialet substansen i den første "Alle børn har en kulturarv i Høje-Taastrup Kommune". Tanken er at forankre projektet i fremtiden og give mulighed for at udvide data, materiale og historier, skabt af nutidens børn og unge i Høje-Taastrup.

Kort nyt og inspiration

Puljer til museumsformidling

Kulturarvsstyrelsen opslår nu for tredje gang puljer til udvikling af de statslige og statsanerkendte museers formidling.

Puljerne er led i udmøntningen af Kulturministeriets formidlingsplan, som løber fra 2007-2010. Denne gang er der øget fokus på målgruppen 15-30 år.

Der kan søges tilskud til formidlingsaktiviteter fra følgende puljer:

1. Udvikling af museernes formidling (9,3 mio. kr.).
2. Udvikling af nye undervisningstilbud på museerne (2,2 mio. kr.).
3. Forskning i museernes formidling (0,6 mio. kr.).
4. Brugerundersøgelser (1,0 mio. kr.).
5. International erfaringsudveksling (1,1 mio. kr.).

Det er kvalificerende for projektansøgninger til pulje 1, at projektet har brugere mellem 15-30 år som målgruppe. For pulje 2 er det kvalificerende, at projektet har fokus på undervisningstilbud til ungdomsuddannelserne.

Ansøgningsfristen for pulje 1-4 er den 1. april 2009 kl. 16.00. Pulje 5 kan søges løbende.

Læs mere om puljerne, og find vejledning og ansøgningskemaer på www.kulturarv.dk.

Huskunstnere

- en succes for børn og unge

Børnenes og de unges udbytte af Kunstrådets huskunstnerordning er meget stort. Både det at være skabende og det at få lov til at bryde rammer og få sat andre kompetencer i spil har betydning. Det viser en evaluering, som Pluss Leadership har udarbejdet for Kunstrådet.

Evalueringen sætter også fokus på Kunstrådets pulje til forsøg med kulturskoler, billedkunstneriske grundkurser m.v.

Læs mere på www.kunst.dk

Ansøgningsfrist til kulturskolepulje

Mandag den 2. marts 2009 er der ansøgningsfrist til Kunstrådets pulje til forsøg med kulturskoler, billedkunstneriske grundkurser m.v.

Kommuner kan søge om støtte til modelforsøg på og med kulturskoler, billedkunstneriske grundkurser samt grundkurser inden for de andre kunstneriske discipliner, der sigter mod at afprøve nye samarbejdsformer med andre institutioner. Forsøgene skal bidrage til at udvikle de faglige kvalitetskrav.

Læs mere på www.kunst.dk